T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2020 / 54
KARAR NO : 2020 / 43
KARAR TR : 27.1.2020

ÖZET: Karayolunda meydana gelen trafik kazasında sigortalı aracın uğradığı hasar bedelini ödeyen sigorta şirketinin, zararın idarece giderilmesi istemiyle açtığı davanın, 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi gözetildiğinde, ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : A. Sigorta A.Ş.
Vekilleri : Av.A. A., Av.S.A.
Davalı : İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı
Vekili : Av.N. Ö. E.

O L A Y : Davacı vekili dilekçesinde özetle, müvekkili şirkete Kasko Sigorta Poliçesi ile sigortalı, 34 … 7293 plaka nolu aracın, sürücüsünün sevk ve idaresinde, Hürriyet Bulvarını takiben Tümsan Sanayi istikametine seyri sırasında Ciğeristan Restaurant karşısına geldiğinde, yol refüj çalışma alanına girmesi sonucu aracın ön alt ve sol ön kısımlarıyla refüj taşlarına çarptığını, bu çarpma sonucu maddi hasarlı trafik kazası meydana geldiğini; bu kazanın oluşumunda gerekli işaretlemeleri yapmayan davalı idarenin kusurlu olduğunu; hasar tazminatının sigortalı aracın onarımı için ödendiğini ifade ederek; fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla müvekkil şirket tarafından sigortalıya ödenen 42.289,25-TL'nin ödeme tarihinden itibaren işleyecek ticari avans faizi ile birlikte davalıdan tahsili istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

İSTANBUL 2.İDARE MAHKEMESİ: 17.5.2018 gün ve E:2018/998, K:2018/961 sayı ile, "(…)2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 1.maddesinde, bu Kanun'un amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanun'un trafikte ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulanmasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu Kanun'un karayollarında uygulanacağı belirtilmiştir.

Öte yandan, 2918 sayılı Yasanın 19.01.2011 günlü Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. Maddesiyle değişik 110.maddesinde "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, Adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren - trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır" hükmüne yer verilmiştir.

Dava dosyasının incelenmesinden, davacı şirkete kasko poliçesiyle sigortalı olan, dava dışı A. İ. Ş.'nun maliki ve sürücüsü olduğu 34 SV 7293 plakalı aracın 21.12.2017 tarihinde İstanbul İli, Başakşehir İlçesi, Hürriyet Bulvarından Tümsan Sanayi Sitesi istikametine doğru seyir halindeyken Ciğeristan olarak bilinen işyerinin önüne geldiğinde yolda refuj çalışması yapıldığı halde herhangi bir trafik işaretlemesinin yapılmaması nedeniyle refuj taşlarına çarpması suretiyle nedeniyle araçta meydana geldiği ileri sürülen hasara ilişkin 21.12.2017 tarihli trafik kazası tespit tutanağında, yolun ve refüj çalışması yapıp, çalışma alanında gerekli işaretlemeyi yapmayan kuruluşun kusurlu olduğunun belirtildiği, davacı şirket tarafından sigortalanan araç üzerinde oluşan zararın tespiti amacıyla yaptırmış olduğu 2017/9655 sayılı ekspertiz raporunda söz konusu araçta hasar toplamının 48.242,79TL olduğunun belirlenerek anılan miktarın sigortalısına ödendiği, bunun üzerine davacı şirket tarafından sigortalısına ödenen zararın, idarenin hizmet kusurundan kaynaklandığı öne sürülerek olay tarihi itibariyle yürürlükte bulunan Türk Ticaret Kanununun 1301. maddesinde düzenlenen "Halefiyet" kuralı gereğince tazmini istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmakta olup, 2918 sayılı Kanunun gerek zararın oluştuğu, gerek davanın açıldığı tarihte yürürlükte bulunan 110.maddesinde yer alan açık "görev kuralı" karşısında, trafik kazasından kaynaklanan bu sorumluluk davasının görüm ve çözümünde adli yargı verinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Nitekim Uyuşmazlık Mahkemesinin 20.04.2018 tarihli, E:2018/192 ve K:2018/259, 26.03.2018 tarihli E:2018/141 ve K:2018/167 sayılı kararları da bu yöndedir.

Açıklanan nedenlerle; 2577 Sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 15/1-a maddesi uyarınca davanın görev yönünden reddine…" karar vermiş, istinaf yoluna gidilmesi üzerine İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 9.İdare Dava Dairesince istinaf başvurusunun reddine karar verilmiş ve Mahkeme kararı kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu kez aynı istemle adli yargı yerinde dava açmıştır.

İstanbul 7.Asliye Hukuk Mahkemesi: 16.4.2019 gün ve E:2018/308, K:2019/197 sayı ile, (…)Dava Hizmet kusuru sebebiyle oluşan zararın tazminine ilişkindir.

Toplanan tüm deliller ve dosya içeriğine göre; Davacı şirket davasını, dava dışı A. M. S.idaresindeki sigortalı 34 … 7293 plakalı araç ile Hürriyet Bulvarını takiben Tümsan Sanayi istikametinde seyir halindeyken yol refüj çalışma alanına girmesi sonucu araçta maddi hasar meydana geldiğini belirterek sigortalıya ödenen zarar tazmini talebine dayandırmıştır. Kamu hizmeti görmekle yükümlü olan idareler kamu hizmeti sırasında verdikleri zararlarda, özel hukuk hükümlerine tabi değildirler, kamu tüzel kişilerinin yasalar tarafından kendilerine verilen görev ve yetkilerin kullanılması sırasında oluşan zararlar, niteliği itibari ile hizmet kusurundan kaynaklanan zararlar olup, bu zararların tazmini amacı ile hizmet kusurlarına dayalı olarak açılan tam yargı davalarında İdari Yargılama Usulü Hakkındaki Kanun'un 2.maddesi uyarınca idari yargı yeri görevlidir.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olup mahkemece re'sen dikkate alınması zorunludur. Davacının, davalının hizmet kusuruna dayalı açtığı davada yargı yolu bakımından Mahkememiz görevsiz bulunduğundan, benzer mahiyette olan Yargıtay 17. Hukuk Dairesinin 11/04/2017 tarih ve 2016/15802 esas, 2017/3926 karar ve Yargıtay 17. Hukuk Dairesinin 2016/13720 esas, 2017/6918 karar ve İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 8. Hukuk Dairesinin 04/10/2018 tarih ve 2018/2242 esas, 2018/1035 karar sayılı emsal kararları da nazara alınarak, davacının dava dilekçesinin yargı yolu bakımından mahkememizin görevsiz olması nedeniyle reddine karar vermek gerektiği sonuç ve kanaatine varılarak aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM: Yukarıda açıklanan nedenlerle;

Yargı yolu bakımından mahkememizin görevsiz olması nedeniyle dava dilekçesinin REDDİNE…" karar vermiş, istinaf yoluna başvurulması üzerine;

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 8.Hukuk Dairesi: 19.9.2019 gün ve E:2019/2707, K:2019/3495 sayı ile, "(…) mahkemece, İstanbul 2. İdare Mahkemesinin 2018/998 E., 2018/961 K. sayılı dosyasının bulunduğu yerden getirtilerek görevsizlik kararının kesinleşip kesinleşmediğinin araştırılması, İstanbul 2. İdare Mahkemesinin 2018/998 E., 2018/961 K. sayılı kararının kesinleşmiş olması halinde görülmekte olan dava dosyasındaki yargılamanın durdurulması suretiyle (2247 sayılı UMK m. 19/1), her iki dosyanın kül halinde yargı yolu uyuşmazlığının çözümlenmesi amacıyla Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesi, ve Uyuşmazlık Mahkemesi'nin kararı beklenilerek sonucuna göre karar verilmesi gerekirken eksik inceleme ile yazılı şekilde karar verilmesi doğru görülmemiştir(Yargıtay 17. Hukuk Dairesi'nin 08/11/2017 tarih ve 2016/19195 E., 2017/10261 K. Sayılı kararı).

Bu nedenle Mahkemece verilen kararın HMK 353/1-a/6 maddesi gereğince kaldırılmasına, dosyanın yukarıda belirtildiği işlem yapılması amacıyla Mahkemesine geri gönderilmesine karar verilmesi gerekmiştir.

HÜKÜM: Gerekçe uyarınca;

1-Davacı vekilinin istinaf talebinin kabulü ile, istinaf talebine konu İstanbul 7. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 16/04/2019 tarih ve 2018/308 E., 2019/197 K. sayılı KARARIN KALDIRILMASINA,

2-Dosyanın, kaldırma gerekçesi uyarınca işlem yapılmak üzere Mahkemesine GÖNDERİLMESİNE…" karar vermiştir.

İSTANBUL 7.ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ: 26.12.2019 gün ve E:2019/566 sayı ile, (…) G.D:/ 1-Yargı yolu uyuşmazlığı nedeniyle yargılamanın DURDURULMASINA,

2-İstanbul 2. İdare mah. 2019/998 esas, 2018/961 karar sayılı ilamı ile mahkememiz arasındaki yargı yolu uyuşmazlığının çözümlenmesi ve hangi yargı yolunun görevli olduğunun tespiti için UMK 19/1 mad. gereğince dosyanın Uyuşmazlık Mah. Gönderilmesine…" karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi'nin, Hicabi DURSUN'un Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 27.1.2020 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Asliye Hukuk Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesinde öngörülen durumun aksine, idari yargı kararına ilişkin dava dosyası temin edilmeden Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulduğu görülmekte ise de; uyuşmazlığı çözmeye yeterli bilgi ve belgeler ile idari yargı kararının kesinleşme durumunu gösteren belgenin dosyada bulunduğu, sonuçta usule ilişkin başka bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, karayolunda meydana gelen trafik kazasında sigortalı aracın uğradığı hasar bedelini ödeyen sigorta şirketinin, zararının davalı idarece giderilmesi isteminden ibaret bulunan bir rücuen tazminat davasıdır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 1. maddesinde, Kanunun amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanunun trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında uygulanacağı; 10. maddesinde, yapım ve bakımdan sorumlu olduğu yolları trafik düzeni ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmanın, gerekli görülen kavşaklara ve yerlere trafik ışıklı işaretleri, işaret levhaları koymak ve yer işaretlemeleri yapmanın Belediye Trafik birimlerinin görev ve yetkileri arasında olduğu belirtilmiştir.

Öte yandan 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 günlü Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir"; Geçici 21. maddesinde de "Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz" denilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden; davacı şirkete Kasko Sigorta Poliçesi ile sigortalı, 34 … 7293 plaka nolu aracın, Hürriyet Bulvarını takiben Tümsan Sanayi istikametine seyri sırasında Ciğeristan Restaurant karşısına geldiğinde yol refüj çalışma alanına girmesi sonucu aracın ön alt ve sol ön kısımlarıyla refüj taşlarına çarpması sonucu maddi hasarlı trafik kazası meydana geldiği; kazanın oluşumunda gerekli işaretlemeleri yapmayan davalı idarenin kusurlu olduğundan bahisle, sigortalıya ödenen 42.289,25-TL'nin ödeme tarihinden itibaren işleyecek faizi ile birlikte davalıdan rücuen tazmini istemiyle dava açıldığı anlaşılmıştır

2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3.Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, şu gerekçesi ile anılan kuralı Anayasaya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir: "… Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir…" (Any. Mah.nin 26.12.2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararı; R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147.)

Anayasa'nın 158 inci maddesinin son fıkrasında "Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır." denilmektedir. Anayasa Mahkemesi'nin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, yasa koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158 inci maddesi uyarınca, başta Mahkememiz olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

Bu durumda, 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, İstanbul 7.Asliye Hukuk Mahkemesinin 26.12.2019 gün ve E:2019/566 sayılı başvurusunun reddi gerekmiştir.

S O N U Ç :Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle İstanbul 7.Asliye Hukuk Mahkemesinin 26.12.2019 gün ve E:2019/566 sayılı BAŞVURUSUNUN REDDİNE, 27.1.2020 gününde Üye Ahmet ARSLAN'ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Hicabi	Şükrü	Mehmet	Birol
DURSUN	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN

KARŞI OY

İdarenin kendi kuruluş kanununda belirlenen ve 2918 sayılı Kanun'da tekrarlanan görevlerinden, yani; yol yapım, bakım, işletme, trafik güvenliğini sağlama şeklinde yürütülen kamu hizmetlerinden kaynaklanan hukuki sorumluluğunun idare hukuku ilke ve kurallarına göre belirlenmesi; uyuşmazlığın, özel hukuktaki araç işletenin hukuki sorumluluğundan değil, davalı idare tarafından görevlerinin tam ve eksiksiz yerine getirilmediği, dolayısıyla yürütülen hizmetlerin kusurlu işletildiği, meydana gelen zararda hizmet kusuru bulunduğu iddiasından kaynaklanması karşısında uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görevinde bulunduğu sonucuna ulaşıldığından, uyuşmazlığın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden çoğunluğun kararına katılmıyorum.27.1.2020

ÜYE
Ahmet ARSLAN